

▶ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

▶ Ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի
2024 թ. գործունեության վերաբերյալ

▶ Երևան, 2025

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ.....	2
ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ	3
ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ.....	4
ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ	6
Կարգավորման դաշտի կատարելագործում	6
Հաշվետվություն տրամադրող անձանց ուղղորդում.....	7
Տեղեկատվական համակարգերի զարգացում	8
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ	9
ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	9
Միջգերատեսչական հանձնաժողովի շրջանակներում համագործակցություն....	9
Իրավապահ մարմինների հետ համագործակցություն	10
Վերահսկողական միջոցառումներ.....	11
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	13
ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ	13
Էզմոնտ խումբ	13
ԵԽ Վարչավայի կոնվենցիայի Կողմերի համաժողով.....	14
ՖԱԹՖ-ի միջազգային համագործակցության ուսումնասիրությունների խումբ .	14
Եվրասիական խումբ.....	14
ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհուրդ	14
Օտարերկրյա ՖՀՄ-ներ	15
ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	15
ԱՅԼ ՆԱԽԱՁԵՒՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	16
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	17

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԱՊՀ	Անկախ պետությունների համագործակցություն
Եվրասիական խումբ	Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի հարցերով եվրասիական տարածաշրջանի երկրների խումբ
ԶՈՁ ՏՖ	Զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորում
Էզմոնտ խումբ	Ֆինանսական հետախուզության մարմինների Էզմոնտ խումբ
ԿԳՀ	Կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ հաշվետվություն
ՄԱԿ ԱԽ	Միացյալ ազգերի կազմակերպության անվտանգության խորհուրդ
ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ	Եվրոպայի խորհրդի փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի միջոցառումների գնահատման փորձագետների ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ
Միջգերատեսչական հանձնաժողով	ՀՀ վարչապետի 17.01.2019թ. թիվ 45-Ա որոշմամբ ստեղծված «Հայաստանի Հանրապետությունում փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման դեմ տարվող պայքարի հարցերով» միջգերատեսչական հանձնաժողով
ՊՏԵԳ	Պարտադիր տեղեկացման ենթակա գործարք
Ռեեստր	Բանկային հաշիվների ռեեստր
ՓԼ/ԱՖ	Փողերի լվացում և ահաբեկչության ֆինանսավորում
ՔԱՈՒԱ	Քաղաքական ազդեցություն ունեցող անձ
Օրենք	«Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենք
ՖԱԹՖ	Ֆինանսական միջոցառումների աշխատանքային խումբ
ՖԴԿ	ՀՀ կենտրոնական բանկի ֆինանսական դիտարկումների կենտրոն
ՖՀՄ	Ֆինանսական հետախուզության մարմին

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Սույն հաշվետվությամբ ներկայացվում է 2024թ. ընթացքում ՖԴԿ-ի կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրականացված աշխատանքների ընդհանուր նկարագիրը: Մասնավորապես, ըստ համապատասխան բաժինների անդրադարձ է կատարվում հետևյալ թեմաներին.

- **Վիճակագրական տվյալներ.** Այս բաժնում ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից ՖԴԿ-ին տրամադրված ՊՏԵԳ-ների և ԿԳՀ-ների վերաբերյալ.

- **Կանխարգելիչ միջոցառումներ.** Այս բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի զսպման ուղղությամբ ձեռնարկված կանխարգելիչ միջոցառումների, այդ թվում՝ հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրված հանձնարարականների, ուղղորդող բնույթի այլ հաղորդակցության, տեղեկատվական համակարգերի զարգացմանն ուղղված աշխատանքների վերաբերյալ.

- **Համագործակցության շրջանակներ.** Այս բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի ինչպես ներպետական, այնպես էլ միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության ընթացքի և արդյունքների վերաբերյալ.

- **Ռազմավարական վերլուծություններ.** Այս բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ ՓԼ/ԱՖ միտումների և մեթոդների բացահայտմանն ուղղված ռազմավարական վերլուծությունների վերաբերյալ.

- **Այլ նախաձեռնություններ.** Այս բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ ՖԴԿ-ի համակարգմամբ իրականացված բանկային հաշիվների ռեեստրի զարգացման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ:

Հաշվետվության հավելվածներում ներկայացվում է հաշվետու անձանց կողմից տրամադրված ԿԳՀ-ների հիմքով վերլուծված փողերի լվացման սխեմաներ, վիճակագրական տվյալներ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՖԴԿ-ում հաշվառված հաշվետվություն տրամադրող անձանց և ներկայացված հաշվետվությունների, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի մասնակիցների համար կազմակերպված ուսուցումների, ներպետական և միջազգային գործընկերների հետ կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերի վերաբերյալ:

Սույն հաշվետվությունը ներկայացվում է ի կատարումն Օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի 15-րդ կետի:

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

ՖԴԿ-ն հաշվետվություն տրամադրող անձանցից ստանում է Օրենքով սահմանված պարտադիր տեղեկացման ենթակա գործարքների, ինչպես նաև կասկածելի գործարքների կամ գործարար հարաբերությունների վերաբերյալ հաշվետվություններ: Ստորև ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ 2023-2024թ. կտրվածքով:

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՏԵՂԵԿԱՑՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարտադիր տեղեկացման ենթական գործարքների քանակը նվազել է 16 տոկոսով*:

2024թ.

826.387

2023թ.

989.539

*Քանակի նվազումը պայմանավորված է Օրենքով ոչ ֆինանսական հաստատությունների կողմից 5 մլն ՀՀ դրամը գերազանցող կանխիկ գործարքների առնչությամբ հաշվետվության ներկայացման պահանջի վերացմամբ:

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԿԳՀ-ների քանակը նվազել է 14 տոկոսով:

2024թ.

366

2023թ.

425

**Նվազել է նոտարների կողմից
տրամադրված ԿԳՀ-ների
քանակը**

2023-2024թթ. ընթացքում ՖԴԿ-ն ստացել է համապատասխանաբար 425 և 366 ԿԳՀ, որոնց գերակշիռ մասը՝ համապատասխանաբար 268-ը և 273-ը ներկայացրել են բանկերը: 2024թ.-ին հաշվետու անձանց կողմից ներկայացվող ԿԳՀ-ների քանակի նվազումը մեծապես

պայմանավորված է նոտարների կողմից ներկայացվող ԿԳՀ-ների քանակի կրճատմամբ, ինչը ՖԴԿ-ի կողմից ԿԳՀ-ների վերաբերյալ նոտարներին տրամադրված հետադարձ արձագանքի արդյունք է՝ որակյալ ԿԳՀ-ներ ստանալու համար: Մյուս ոչ ֆինանսական հաստատությունների կողմից ներկայացվող ԿԳՀ-ների քանակը գրեթե անփոփոխ է: ԿԳՀ-ների տրամադրման այս վիճակագրությունը վկայում է ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում հաշվետվություն տրամադրող անձանց լայն շրջանակի հաստատուն և ակտիվ ներգրավվածության մասին:

Ստացված ԿԳՀ-ները վերաբերել են ՓԼ և նախորդող հանցագործությունների հետ կապված կասկածներին: Հաշվետու ժամանակահատվածում ահաբեկչության ֆինանսավորման հետ կապված կասկածներին վերաբերող ԿԳՀ-ներ չեն ստացվել:

Հաշվետու անձանց կողմից ներկայացված ԿԳՀ-ներում իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ներգրավվածության ամփոփ պատկերը հետևյալն է.

	Ֆիզիկական անձինք		Իրավաբանական անձինք	
	<i>ՀՀ քաղաքացի</i>	<i>Օտարերկրյա քաղաքացի</i>	<i>Հայաստանյան գրանցմամբ</i>	<i>Օտարերկրյա գրանցմամբ</i>
2024թ.	938	72	263	74

Վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ ՀՀ քաղաքացի և ՀՀ-ում գրանցված իրավաբանական անձանց ներգրավվածությամբ ԿԳՀ-ները հիմնականում վերաբերում են հարկային պարտավորություններից խուսափելու, ապօրինի ձեռնարկատիրության, կոռուպցիոն դրսևորումների, թմրանյութերի ապօրինի շրջանառության, առանց տնտեսական/ իրավաչափ հիմնավորումների, այդ թվում՝ կանխիկ միջոցների ներառմամբ, կրիպտոակտիվների կիրառմամբ հանցավոր գործունեության, խարդախության հատկանիշներ պարունակող տարատեսակ գործարքներին:

Օտարերկրյա քաղաքացիների և օտարերկրյա գրանցմամբ իրավաբանական անձանց մասնակցությամբ ԿԳՀ-ների վերլուծությամբ բացահայտվել են խարդախության տարատեսակ սխեմաներ (այդ թվում՝ քարտային տվյալների ապօրինի օգտագործմամբ, զանգվածային մարքեթինգի մոդելով և այլն), ինչպես նաև ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով տարանցիկ փոխանցումներին առնչվող գործարքներ:

Ոչ բանկ ֆինանսական հաստատություններից և ոչ ֆինանսական հաստատություններից ստացված ԿԳՀ-ներում նկարագրված սխեմաները հիմնականում առնչվում են ապօրինի ձեռնարկատիրության, անշարժ գույքի հետ կապված գործառնություններին, ինչպես նաև խաղային հաշիվների օգտագործմամբ հանցավորության հատկանիշներ պարունակող գործարքների իրականացմանը:

ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում առկա և հնարավոր ռիսկերի զսպման ուղղությամբ ձեռնարկվող կանխարգելիչ միջոցառումներն առանցքային նշանակություն ունեն ՓԼ/ԱՖ պոտենցիալ դրսևորումները վաղ փուլերում բացահայտելու ու խափանելու գործում: Ինչպես ՖԴԿ-ն, այնպես էլ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի մյուս մասնակիցները՝ հաշվետվություն տրամադրող անձինք և վերահսկող մարմինները, ռիսկերի կանխարգելիչ միջոցառումների ձեռնարկման գործընթացում ունեն իրենց ուրույն դերը:

Սույն բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացված կանխարգելիչ միջոցառումների վերաբերյալ՝ կարգավորման դաշտի կատարելագործման, հաշվետվություն տրամադրող անձանց ուղղորդման և տեղեկատվական համակարգերի զարգացման ուղղություններով:

Կարգավորման դաշտի կատարելագործում

Հաշվետու ժամանակահատվածում մշակվել է «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը, որը շրջանառվել է շահագրգիռ գերատեսչությունների միջև և դրա ընդունումը նախատեսվում է 2025 թվականին: Միաժամանակ, կրիպտոակտիվների կարգավորմանն առնչվող աշխատանքների իրականացման շրջանակներում մշակվել և շահագրգիռ գերատեսչություններին է ներկայացվել «Կրիպտոակտիվների մասին» օրենքի նախագիծը և դրան հարակից նախագծերի փաթեթը, որը ներառում է փոփոխություններ և լրացումներ նաև «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» օրենքում:

Հաշվետվություն տրամադրող անձանց ուղղորդում

ՓԼ հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված միջոցների արտահոսքի կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումների ձեռնարկման շրջանակներում ԿԳՀ-ների հիման վրա ՖԴԿ-ի իրականացրած վերլուծությունների արդյունքներով կասեցվել են թվով 3 սուբյեկտի բանկային հաշիվների մնացորդը՝ շուրջ 132 միլիոն ՀՀ դրամին համարժեք դրամական միջոցներ:

**Միայն ԿԳՀ-ներում ներառված
դրվագներով շուրջ 100 դեպքում
բանկերը մերժել կամ
դադարեցրել են ՓԼ/ԱՖ
տեսանկյունից բարձր ռիսկային
գործարքները/ գործարար
հարաբերությունները**

Հաշվետու ժամանակահատվածում արձանագրվել են բանկերի կողմից ԿԳՀ-ներում ներառված դրվագներով ՓԼ/ԱՖ տեսանկյունից բարձր ռիսկային գնահատված գործարքների մերժման կամ հաճախորդի հետ հաստատված գործարար հարաբերությունների դադարեցման դեպքեր:

ՀՀ առևտրային բանկերին տրամադրվել է հետադարձ արձագանք՝ ստացված ԿԳՀ-ների հիման վրա ՖԴԿ-ի կատարած վերլուծության ու ձեռնարկված միջոցառումների վերաբերյալ: Հետադարձ արձագանքի շրջանակում բանկերից յուրաքանչյուրին տրամադրվել է նաև ուղարկված ԿԳՀ-ների որակի գնահատման վերլուծություն, որն իրականացվել է բոլոր բանկերից ստացված ԿԳՀ-ների համադրելի ցուցանիշների համեմատության եղանակով: Բանկերն ընդհանուր առմամբ ընդունել են ՖԴԿ-ի դիտարկումները և նախատեսել են ձեռնարկել վեր հանված խնդիրների վերացմանն ուղղված միջոցառումներ: Վերլուծության արդյունքները տրամադրվել են նաև բանկերի վերահսկող մարմինին:

Իրավաբանական անձանց իրական շահառուների բացահայտման գործընթացում հաշվետվություն տրամադրող անձանց ուղղորդելու նպատակով՝ ՖԴԿ-ն հրապարակել է «Իրական շահառուի բացահայտման վերաբերյալ» ուղեցույցը¹:

ԱՖ հնարավոր ռիսկերի արդյունավետ զսպման նպատակով հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել են կանխարգելիչ միջոցառումները՝ ուղղված միջազգային կառույցների կողմից կիրառվող սահմանափակումների կիրառությանը, այդ թվում՝ ՖԴԿ-ի կայքէջում ՄԱԿ ԱԽ-ի և ՖԱԹՖ-ի համապատասխան ցանկերում կատարված թարմացումները հրապարակելու և հաշվետվություն տրամադրող անձանց իրազեկելու միջոցով:

^{1 2} Ուղեցույցները հասանելի են հետևյալ հղմամբ՝ <https://www.cba.am/hy/Այլ%20ուղեցույցներ/>:

ՖԴԿ-ն հրապարակել է «Ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման գեներալ տարածման ֆինանսավորման բարձր ռիսկի և կասկածելիության չափանիշների վերաբերյալ» ուղեցույցը²:

Հաշվետվություն տրամադրող անձինք իրազեկվել են նաև առանձին կազմակերպությունների և երկրների կողմից կիրառվող սահմանափակումների վերաբերյալ՝ դրանց առնչվող հնարավոր ֆինանսական պատժամիջոցներից զերծ մնալուն ուղղված քայլեր ձեռնարկելու նպատակով:

Տեղեկատվական համակարգերի զարգացում

ՓԼ/ԱՖ արդյունավետ կանխարգելման տեսանկյունից կարևոր են ՖԴԿ-ում ներդրված տեղեկատվական համակարգերի զարգացմանն ուղղված նախաձեռնություններն ու աշխատանքները:

Իրականացվել է ՖԴԿ-ի տեղեկատվական համակարգերի տեխնոլոգիական արդիականացում, որի շրջանակում թարմացվել են սերվերները և տվյալների պահպանման համակարգերը՝ բարձրացնելով համակարգերի արագագործությունը, անվտանգությունն ու հուսալիությունը: Բացի այդ, ներդրվել են մշտադիտարկման նոր գործիքներ, որոնք ապահովում են ՏՏ ենթակառուցվածքի անընդհատ վերահսկողություն և օպերատիվ արձագանք հնարավոր խնդիրներին:

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներգրավված ՀՀ գերատեսչությունների և ՖԴԿ-ի միջև անվտանգ միջավայրում անհրաժեշտ տեղեկությունների փոխանակումն ապահովող «Ֆինանսական հետախուզության տվյալների փոխանակման հարթակ»-ում ներդրվել է նոր ծրագրային մոդուլ, որն ապահովում է իրավապահ մարմինների կողմից ֆինանսական հետախուզության տվյալների օգտագործման վերաբերյալ հետադարձ կապի տրամադրումը:

ՖԴԿ-ի հաշվետվությունների առցանց ընդունման համակարգում ինտեգրվել և 2024թ. օգոստոս ամսից գործարկվել է արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից ՊՏԵԳ-ների և ԿԳՀ-ների առցանց ներկայացման մոդուլը՝ միաժամանակ ապահովելով տվյալների փոխանցման ժամանակ բազմամակարդակ տեղեկատվական անվտանգության պահանջների իրագործումը: Վերանայվել է ՊՏԵԳ-ների ընդհանուր կառուցվածքը, սահմանվել են հաշվետվական նոր ձևերին համապատասխան դաշտեր, ներդրվել են հաշվետվությունների բովանդակության տեխնիկական և տրամաբանական ստուգման մեխանիզմներ: Արդյունքում, զգալիորեն կրճատվել է արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից կատարվող տեխնիկական աշխատանքը և բարելավվել է ՖԴԿ-ի տվյալների շտեմարանի համալրման արագությունն ու որակը:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ

ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներպետական համագործակցությունը ներառում է.

- Միջգերատեսչական հանձնաժողովի շրջանակներում համագործակցությունը՝ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂՏՖ ռիսկերի ազգային գնահատման աշխատանքների կատարման, միջազգային գնահատումների նախապատրաստման, ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂՏՖ դեմ պայքարի ոլորտում 2025-2028թթ. ազգային ռազմավարության և գործողությունների ծրագրի կազմման, ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂՏՖ դեմ պայքարի ոլորտում 2022-2024թթ. ազգային ռազմավարության գործողությունների ծրագրի մոնիտորինգի ուղղությամբ.
- ՖԴԿ-ի, վերահսկող և իրավապահ մարմինների միջև գործառնական համագործակցությունը՝ տեղեկությունների փոխանակման, կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացման և ՓԼ/ԱՖ հնարավոր դեպքերի բացահայտման ուղղությամբ:

Միջգերատեսչական հանձնաժողովի շրջանակներում համագործակցություն

Հաշվետու ժամանակահատվածում գումարվել է Միջգերատեսչական հանձնաժողովի երկու նիստ, որոնց ընթացքում, ի թիվս այլ հարցերի, քննարկվել են Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից ՀՀ-ի փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի համակարգի 6-րդ փուլի գնահատման նախապատրաստական և կազմակերպչական աշխատանքները, հաստատվել են 2021-2023թթ. ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատման և 2021-2023թթ. ՀՀ-ում ԶՈՂՏՖ ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությունները³, ինչպես նաև ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂՏՖ դեմ պայքարի ոլորտում 2025-2028թթ. ազգային ռազմավարությունը⁴:

2024թ.-ին ՖԴԿ-ն պատասխանատու գերատեսչություններից հավաքել և ամփոփել է 2022-2024թթ. ազգային ռազմավարության գործողությունների ծրագրով նախատեսված միջոցառումների կատարման վերջնարդյունքները:

Ազգային ռազմավարության գործողությունների ծրագրի 3.3 կետի 1-ին միջոցառման կատարման շրջանակներում ՖԴԿ-ն «Ֆինանսական հետախուզության

³ 2021-2023թթ. ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂՏՖ ռիսկերի գնահատման հաշվետվությունների հիմնական եզրահանգումները հրապարակվել են հետևյալ հղմամբ <https://www.cba.am/hy/Ռազմավարական%20վերլուծություններ/>:

⁴ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂՏՖ ոլորտում 2025-2028թթ. ռազմավարությունը հրապարակվել է հետևյալ հղմամբ՝ <https://www.cba.am/hy/fmcstrategy/>:

տվյալների փոխանակման հարթակ»-ում ներդրված նոր համակարգի միջոցով հավաքել և ամփոփել է 2024 թվականի ընթացքում իրավապահ մարմիններին տրամադրած ֆինանսական հետախուզության տվյալների (հարցման պատասխանների/ծանուցումների) օգտագործման արդյունքների վերաբերյալ տեղեկությունները:

ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂՏՖ դեմ պայքարի ոլորտում 2022-2024թթ. ազգային ռազմավարության գործողությունների ծրագրի մոնիտորինգի վերջնարդյունքները ներկայացվել են ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:

Իրավապահ մարմինների հետ համագործակցություն

Իրավապահ մարմինների և ՖԴԿ-ի միջև ներպետական համագործակցությունը հիմնականում առնչվում է ՓԼ/ԱՖ վարկածներով տեղեկությունների փոխանակմանը:

Իրականացված վերլուծությունների արդյունքում ՓԼ վարկածով 2023-2024թթ. իրավապահ մարմիններին տրամադրված ծանուցումների, իրավապահ մարմիններից խնդրարկված և իրավապահ մարմինների հարցման հիման վրա տրամադրված տեղեկությունների վերաբերյալ վիճակագրությունը ներկայացվում է աղյուսակի տեսքով.

Իրավապահ մարմինների հետ համագործակցության ցուցանիշներ	2023թ.	2024թ.
Իրավապահ մարմիններին ծանուցման տրամադրում	106	95
Իրավապահ մարմիններից տեղեկությունների խնդրարկում	13	21
Իրավապահ մարմինների հարցման հիման վրա տեղեկությունների տրամադրում	330	243

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի կատարած վերլուծությունների արդյունքներով ՓԼ վարկածների առաջադրմամբ իրավապահ մարմիններին ուղարկված ծանուցումները հիմնականում վերաբերել են հետևյալին.

- Խարդախության տարատեսակ հանցագործություններով ձևավորված միջոցների տեղաբաշխմամբ ՓԼ սխեմաներ.
- Զանգվածային մարքեթինգի տարբեր մոդելների կիրառմամբ հանցավոր ճանապարհով ստացված միջոցների օրինականացման դեպքեր.
- Ապօրինի ձեռնարկատիրություն իրականացնելու, հարկային/ մաքսային պարտավորություններից խուսափելու հատկանիշներ պարունակող սխեմաներ.
- Կոռուպցիոն բնույթի հանցագործությունների, այդ թվում՝ ՔԱՌԻԱ-ների հետ հնարավոր առնչություն ունեցող սխեմաներ.

- Անշարժ գույքի առուվաճառքի միջոցով՝ հնարավոր հանցավոր գործունեությանն առնչվող սխեմաներ.
- Թմրանյութերի իրացման արդյունքում հանցավոր ճանապարհով ստացված միջոցների օրինականացման սխեմաներ.
- Կրիպտոակտիվների կիրառմամբ հանցավոր գործունեության տարատեսակ սխեմաներ.
- ՀՀ կենտրոնական բանկի և միջազգային կազմակերպությունների կողմից հրապարակված տիպաբանություններով նկարագրված սխեմաներին համապատասխանող այլ իրավիճակներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՖԴԿ-ն համագործակցել է իրավապահ մարմինների հետ ֆինանսական հետախուզության գործիքակազմով ստացված տվյալների արդյունավետ օգտագործումն ապահովելու նպատակով:

Իրավապահ մարմինների կողմից ՖԴԿ-ին ուղարկված հարցումների քանակը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է (2023թ. 340, 2024թ. 265): Նշվածը պայմանավորված է հարցումների բովանդակությանը ներկայացվող ավելի հստակ պահանջների սահմանմամբ, ինչպես նաև նույն սուբյեկտների վերաբերյալ տարբեր իրավապահ մարմիններից ստացվող հարցումների թվի կրճատմամբ:

Իրավապահ մարմիններից ստացված հարցումների հիման վրա ֆինանսական վերլուծություն իրականանցելիս ՖԴԿ-ն հարցումներ է կատարել ՀՀ տարածքում գործող ֆինանսական հաստատություններին, ինչպես նաև, անհրաժեշտության դեպքում, օտարերկրյա ՖՀՄ-ներին:

Վերահսկողական միջոցառումներ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել են վերահսկողական աշխատանքները, այդ թվում՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության պահանջների կատարումն ապահովելու նպատակով թիրախային ուսումնասիրությունները:

ՀՀ կենտրոնական բանկը վերահսկողություն իրականացնում է ֆինանսական վերահսկողության և լիզենզավորման դեպարտամենտի, իսկ պատժամիջոցների կիրառության փուլում նաև Իրավաբանական վարչության միջոցով՝ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ, և ՖԴԿ-ի միջոցով՝ հաշվետվություն տրամադրող այն անձանց նկատմամբ, որոնք չունեն վերահսկող մարմիններ:

Վերահսկողական միջոցառումների արդյունքում 25 **ֆինանսական հաստատությունների** (որոնցից 3-ը բանկ են, 2-ը՝ վճարահաշվարկային կազմակերպություն, 20-ը⁵ փոխանակման կետ) նկատմամբ կիրառվել են

⁵ Հաշվարկում ընդգրկված են թվով 13 փոխանակման կետերի 20 մասնաճյուղեր

պատասխանատվության միջոցներ, որոնց վիճակագրությունը ներկայացվում է աղյուսակի տեսքով.

Ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ կիրառված պատասխանատվության միջոցները	
Բանկեր	• 2 բանկի նկատմամբ կիրառվել են նախազգուշացումներ և տուգանքներ՝ ընդհանուր 60 միլիոն ՀՀ դրամի չափով, • 1 բանկի նկատմամբ կիրառվել է նախազգուշացում
Վճարահաշվարկային կազմակերպություններ	2 վճարահաշվարկային կազմակերպության նկատմամբ կիրառվել են նախազգուշացումներ և տուգանքներ՝ ընդհանուր 2,5 միլիոն ՀՀ դրամի չափով
Փոխանակման կետեր	• 13 փոխանակման կետի նկատմամբ կիրառվել են նախազգուշացումներ, • 5 փոխանակման կետի նկատմամբ կիրառվել են տուգանքներ՝ ընդհանուր 10 միլիոն ՀՀ դրամի չափով, • 1 փոխանակման կետի գործունեությունը կասեցվել է է 6 ամիս ժամկետով, • 1 փոխանակման կետի գործունեության լիզենզիան ճանաչվել է ուժը կորցրած

Ֆինանսական հաստատությունների կողմից օրենսդրության խախտումները հիմնականում վերաբերել են օրենսդրությամբ սահմանված այնպիսի պահանջների թերի կատարմանը կամ չկատարմանը, ինչպիսիք են կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության չափանիշներին կամ տիպաբանություններին համապատասխանության դեպքերում գործարքը կամ գործարար հարաբերությունը կասկածելի որակելը և ԿԳՀ տրամադրելու հարցը դիտարկելը, վերլուծությունների արդյունքները պատշաճ կերպով փաստաթղթավորելը և պահպանելը, լիազոր մարմնի կողմից տրված հանձնարարականների, այդ թվում՝ հաճախորդի պատշաճ ուսումնասիրության շրջանակներում կատարվող վերլուծությունների կառուցվածքի և բովանդակության, կանխիկով գործառնությունների համար սահմանված պահանջները, ԿԳՀ-ների բովանդակության առնչությամբ սահմանված պարտադիր պահանջները պահպանելը, հաճախորդի պատշաճ, այդ թվում՝ հավելյալ և ընթացիկ ուսումնասիրության միջոցառումներ իրականացնելը, դրամական փոխանցումների

հետ կապված պարտականություններ կատարելը: ՖԴԿ-ի կողմից վերահսկվող **ոչ ֆինանսական հաստատությունների** վերահսկողության արդյունքներով մեկ իրավաբանական ընկերության նկատմամբ նախաձեռնված վարչական վարույթը կարճվել է՝ խախտումը մինչ վարչական վարույթի արդյունքներով որոշման կայացումը կամովին վերացնելու հիմքով:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԴԿ-ն ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի շրջանակներում համագործակցում է ինչպես օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ, այնպես էլ ոլորտում մասնագիտացած միջազգային կազմակերպությունների հետ՝ տեղեկությունների փոխանակման, տարբեր աշխատանքային ծրագրերի իրականացման եղանակով: Ի դեմ ՖԴԿ-ի՝ ՀՀ-ն մասնակցում է ՓԼ/ԱՖ ոլորտում միջազգային ստանդարտներ մշակելու, տարբեր երկրների կողմից դրանց ներդրումն ու իրականացումը գնահատելու գործում ներգրավված միջազգային կազմակերպությունների ու կառույցների, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի, ՖԱԹՖ-ի միջազգային համագործակցության ուսումնասիրությունների խմբի, ՖՀՄ-ների Էզմոնտ խմբի, ԵԽ Վարչավայի կոնվենցիայի Կողմերի համաժողովի, Եվրասիական խմբի, ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի աշխատանքներին:

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն ՀՀ-ն ներկայացնող պատվիրակության կազմում մասնակցել է ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի լիազումար նիստերին: ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը ներգրավված է եղել Ջերսիի ՖԱԹՖ-ի հանձնարարականներին համապատասխանության հինգերորդ փուլի գնահատման աշխատանքներում՝ որպես ֆինանսական հարցերով գնահատող-փորձագետ:

Էզմոնտ խումբ

ՖԴԿ-ն շարունակել է Էզմոնտ խմբի անվտանգ տեղեկատվական ցանցի միջոցով տեղեկություններ փոխանակել օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ: ՖԴԿ-ի պատվիրակությունը մասնակցել է Էզմոնտ խմբի աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին, լիազումար նիստին, ինչպես նաև Էզմոնտ խմբի անդամ ՖՀՄ-ների ղեկավարների նիստին: ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը ներգրավված է եղել Էզմոնտ խմբի կողմից իրականացվող մի շարք ծրագրերում, այդ թվում՝ Էզմոնտ խմբի աջակցության և համապատասխանության գործընթացի վերանայման խմբի աշխատանքներում:

ԵՆ Վարչական կոնվենցիայի Կողմերի համաժողով

ԵՆ Վարչական կոնվենցիայի Կողմերի համաժողովի գործունեության շրջանակներում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը մասնակցել է համաժողովի լիազումար նիստին և բյուրոյի հանդիպումներին: Լիազումար նիստի շրջանակներում քննարկվել են անդամ երկրների կողմից Կոնվենցիայի 25-րդ հոդվածի (բռնագանձված գույքը) վերաբերյալ թեմատիկ հաշվետվություններով վեր հանված բացերի առնչությամբ անդամ երկրների, այդ թվում՝ ՀՀ կողմից ձեռնարկված միջոցառումները:

ՖԱԹՖ-ի միջազգային համագործակցության ուսումնասիրությունների խումբ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները ներգրավված են եղել ՖԱԹՖ-ի միջազգային համագործակցության ուսումնասիրությունների խմբի Եվրոպա-Եվրասիա համատեղ խմբի աշխատանքներում որպես Խորվաթիայի, Բուլղարիայի և Մոնակոյի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի առաջընթացի գնահատման հիմնական վերանայողներ:

Եվրասիական խումբ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները մասնակցել են Եվրասիական խմբի լիազումար նիստերին, ինչպես նաև ներգրավված են եղել տարբեր հարցերով աշխատանքային խմբերում և մասնակցել մի շարք քննարկումների:

ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհուրդ

ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները մասնակցել են ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի լիազումար նիստերին, որոնց շրջանակներում, ելնելով տարածաշրջանային զարգացումներից և դրանցից բխող հնարավոր ռիսկերը զսպելու անհրաժեշտությունից, քննարկվել են խորհրդի կազմում գործող աշխատանքային խմբերի շրջանակներում իրականացվող ծրագրերի բարելավմանը, ինչպես նաև նոր ծրագրերի մշակմանն ու իրագործմանը վերաբերող հարցեր:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ-ն վավերացրել է «Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների օրինականացման (լվացման) և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի գնահատման միջազգային կենտրոն ստեղծելու մասին» միջպետական համաձայնագիրը: Համաձայնագրի նպատակն է ԱՊՀ անդամ պետությունների միջև ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում համագործակցության խթանումը, ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի անդրազգային գնահատման

ապահովումը, ՖՀՄ-ների միջև տեղեկատվական համագործակցության արդյունավետության մակարդակի բարելավումը:

Օտարերկրյա ՖՀՄ-ներ

ՖԴԿ-ն շարունակել է օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ համագործակցությունը, որի շրջանակներում 2024թ. ընթացքում ստացել է 32 հարցում, ուղարկել 11 հարցում և 2 ծանուցում: ՖԴԿ-ի և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրերի ամբողջական ցանկը ներկայացված է Հավելված 4-ում:

Ուզբեկստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազության տնտեսական հանցագործությունների դեմ պայքարի վարչության նախաձեռնությամբ և ՖԴԿ-ի, Ռուսաստանի Դաշնության ֆինանսական մոնիտորինգի դաշնային ծառայության, Ռուսաստանի Դաշնության ֆինանսական մոնիտորինգի ուսումնամեթոդական միջազգային կենտրոնի, Եվրասիական խմբի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ ՀՀ-ում անցկացվել է համատեղ փորձի փոխանակման ուսումնական միջոցառում, որի շրջանակում կողմերը միմյանց ներկայացրել են իրենց գործունեության հիմնական ուղղությունները, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության հիմնական զարգացումներն ու փոփոխությունները, վիրտուալ ակտիվների կարգավորման ուղիները, գործնական խնդիրներն ու դրանց լուծման լավագույն փորձը:

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2024թ.-ին շարունակվել և ավարտվել են ՓԼ/ԱՖ և ԶՈՁ ՏՖ ռիսկերի ազգային գնահատման հերթական շրջափուլի աշխատանքները Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից ստեղծված աշխատանքային խմբի կողմից, որոնց շրջանակներում իրականացվել են տարբեր թեմատիկ վերլուծություններ: Վերլուծության արդյունքներն ամփոփվել են 2021-2023թթ. ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՁՏՖ ռիսկերի ազգային գնահատման հաշտվություններով, որոնց համաձայն՝ ՀՀ-ում ՓԼ ռիսկը գնահատվել է միջին, իսկ ԱՖ և ԶՈՁ ՏՖ ռիսկը՝ ցածր:

Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են հետևյալ ռազմավարական վերլուծությունները.

- Անշարժ գույքի առուվաճառքի գործարքների հետ կապված ռիսկերի վերաբերյալ վերլուծություն,
- Անդրսահմանային ֆինանսական հոսքերի և դրանցից բխող ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ վերլուծություն,

- Խաղային ոլորտում կատարված գործարքներից բխող ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ վերլուծություն,
- Կրիպտոակտիվներով գործառնություններին առնչվող ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ վերլուծություն:

Իրականացված վերլուծությունների արդյունքները համապատասխան եզրահանգումներով տրամադրվել են շահագրգիռ կողմերին, մասնավորապես՝ հաշվետվություն տրամադրող անձանց՝ բացահայտված թերությունների վերացմանն ուղղված միջոցառումներ ձեռնարկելու, ինչպես նաև վերահսկող և իրավապահ մարմիններին՝ արդյունավետ և համաչափ գործողություններ իրականացնելու նպատակով:

ԱՅԼ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են աշխատանքներ՝ ուղղված Ռեեստրի տեխնիկաճրագրային ապահովմանը և կարգավորումների հստակեցմանը:

ՀՀ տարածքում գործող բանկերին ուղղված շրջաբերական գրություններում ներառված պարզաբանումներից բխող կարգավորումներն, ինչպես նաև իրավաբանական անձանց վերաբերյալ լրացուցիչ տվյալները Ռեեստրում ներառելու անհրաժեշտությամբ պայմանավորված «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2021 թվականի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 143-Ն որոշման» առնչությամբ նախագծվել են անհրաժեշտ լրացումներ և փոփոխություններ, որոնք նախատեսվում է ընդունել 2025 թվականին:

Վերանայվել են բոլոր իրավապահ մարմինների հետ կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերը, որոնց ստորագրումը նախատեսվում է 2025 թվականի ընթացքում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1. ՓԼ սխեմաներ

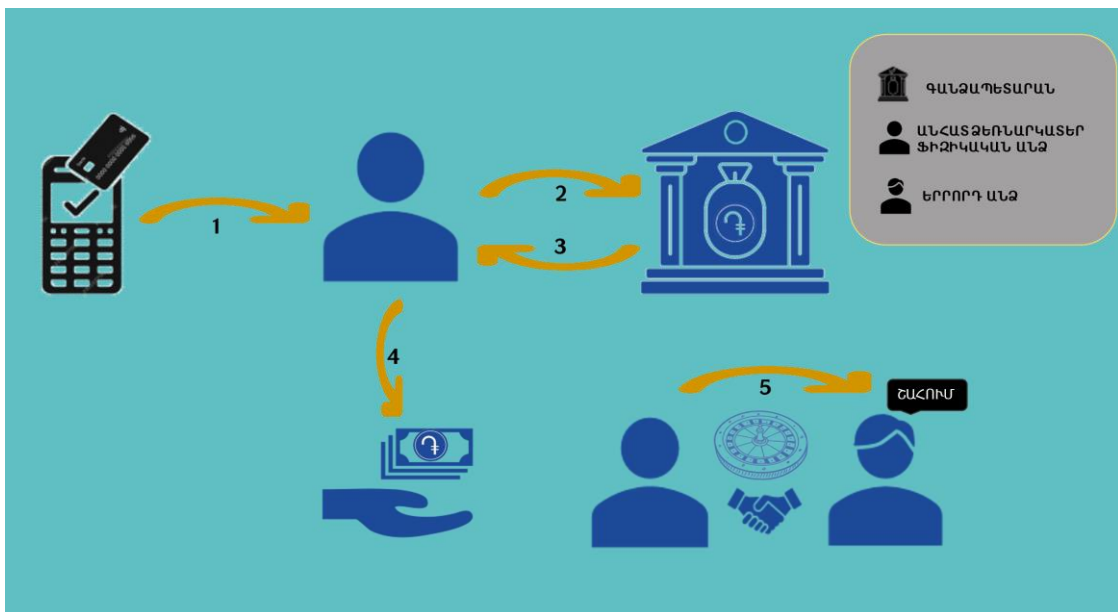
1. Արտասահմանյան քարտերից հափշտակված գումարների օրինականացման սխեմա

Փողերի լվացման սխեմայի պարզորոշման և բացահայտման համար հիմք են ծառայել հաշվետու անձանցից՝ ՀՀ-ում գործող բանկերից և ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպչից ստացված թվով 6 ԿԳՀ-ները:

Միմյանց հետ փոխկապակցված մի շարք անհատ ձեռնարկատերեր, որոնց գործունեության ոլորտը տարատեսակ ծառայությունների մատուցումը և մանրածախ առևտուրն է, ՀՀ-ում գործող բանկերից ստացել են ՊՈՍ տերմինալներ և արտասահմանյան քարտերով իրականացրել են գործարքներ շուրջ 800 միլիոն ՀՀ դրամի չափով: Վերլուծության արդյունքներով բացահայտվել է, որ անհատ ձեռնարկատերերն ունեն նույն բնակության վայրը, իրավաբանական անձանց ռեգիստրում գրանցվել են նույն ժամանակահատվածում, իսկ գողացված արտասահմանյան քարտերով շուրջ 6 ամիսների ընթացքում ՊՈՍ տերմինալներով իրականացրել են գործարքներ՝ «իբրև տարբեր ապրանքների և ծառայությունների դիմաց վճարումներ»:

Անհատ ձեռնարկատերերը, նպատակ ունենալով թաքցնել ՊՈՍ տերմինալներից իրենց բանկային հաշիվներին փոխանցված միջոցների հանցավոր ծագումը, արտասահմանյան քարտերով կատարած գործարքների արդյունքում ձևավորված ֆինանսական միջոցների մի մասի հաշվին կատարել են հարկերի վճարումներ պետական բյուջե՝ չունենալով հարկային պարտավորություններ, այնուհետև հարկերի միասնական հաշվից հետ են ստացել այդ գումարները՝ որպես նախկինում կատարած գերավճարներ: Հաջորդիվ, արտասահմանյան քարտերից հափշտակված միջոցներն ամբողջությամբ կանխիկացրել են և դրանց մի մասով երրորդ անձանց ներգրավմամբ բացել են խաղային հաշիվներ և այդ հաշիվներին մուտքագրած կանխիկ դրամական միջոցներով կատարել են «պայմանավորված խաղադրույքներ», որոնց արդյունքում անձանց մի մասը շահում չի ունեցել, իսկ մյուս մասը շահել է տարբեր համամասնություններով, որոնք գումարային հավասար են կատարված խաղադրույքների ընդհանուր չափին:

Ստորև ներկայացվում է փողերի լվացման սխեմայի գծապատկերը.

2. Սպառողական ապրանքներին և ծառայություններին առնչվող խարդախության արդյունքում ստացված գումարների օրինականացման սխեմա

Ընդհանուր նկարագիրը

Սխեմայի ընդհանուր տրամաբանությունը և քայլերի հաջորդականությունը հետևյալն է. կազմակերպիչը ստեղծում է կայքէջ կամ գրանցում է օգտահաշիվ առուվաճառքի հայտնի հարթակում կամ սոցիալական կայքում, որի միջոցով առաջարկում է ապրանքի վաճառք կամ ծառայության մատուցում՝ առանց դրանք տրամադրելու մտադրության: Որպես կանոն, առաջարկը պարունակում է գրավիչ պայմաններ (օրինակ՝ շուկայականից ցածր գին): Ընտրվում են համեմատաբար բարձր պահանջարկ ունեցող (իրացվելի) ապրանքներ (օրինակ՝ կենցաղային տեխնիկա, էլեկտրոնիկա) կամ ծառայություններ (օրինակ՝ վարկի տրամադրում), իսկ դրա դիմաց տուժողի վճարած գումարը (կանխավճարը) հափշտակվում է առանց ապրանքի առաքման կամ ծառայության մատուցման:

Ստորև ներկայացված են բանկերից ստացված ԿԳՀ-ների հիման վրա իրականացված վերլուծությամբ վերհանված փողերի լվացման հետևյալ սխեմաները.

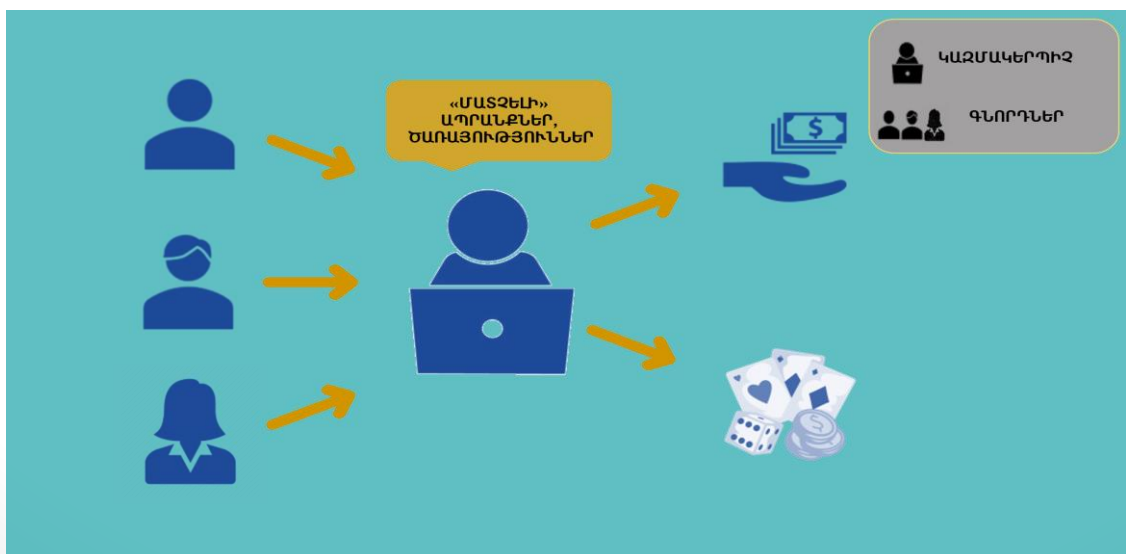
Սխեմա 1

Ֆիզիկական անձը, ով չունի որևէ զբաղվածություն, սոցիալական կայքում հայտարարություններ է տեղադրել շուկայականից ցածր գներով վաճառվող կենցաղային իրերի վերաբերյալ: Շահելով «պոտենցիալ գնորդների» ուշադրությունը, ապրանքների ձեռքբերման համար նրանցից պահանջել է փոխանցումներ կատարել իր քարտային հաշվին, նաև վճարումներ է ընդունել վճարային տերմինալների միջոցով: Այսպիսով, կարճ ժամականահատածում՝ շուրջ 1 ամսվա ընթացքում վերջինի բանկային հաշիվը համալրվել է 2 միլիոն ՀՀ դրամով: Հաջորդիվ, ապրանքների տրամադրման փուլում ֆիզիկական անձը ջնջել է սոցիալական ցանցի օգտահաշիվը՝ այդպիսով դառնալով անհասանելի գումարներ փոխանցողների համար: Հավաքագրված գումարները կանխիկ ելքագրել է, ինչպես նաև ուղղել խաղադրույքների կատարմանը:

Սխեմա 2

Ֆիզիկական անձը, ով տարբեր ընկերություններում աշխատել է որպես հսկիչ-գանձապահ, խորհրդատու և վաճառող, սոցիալական կայքերի միջոցով առաջարկել է տարբեր ծառայություններ՝ առցանց աշխատանք, դրամական փոխանցման ծառայություններ, փաթեթների ստացում և այլն: Իր կողմից «մատուցվող ծառայությունների» շրջանակներում 4 ամիսների ընթացքում տարբեր ֆիզիկական անձանցից՝ որպես «ծառայությունների դիմաց վճար» բանկային հաշվին կանխիկ մուտքագրումների արդյունքում հավաքագրել է շուրջ 8 միլիոն ՀՀ դրամ: Ծառայությունների փաստացի մատուցման փուլում՝ ֆիզիկական անձը ջնջել է սոցիալական ցանցի օգտահաշիվը՝ դառնալով անհասանելի իր հաշվին գումարներ մուտքագրողների համար: Հավաքագրված գումարների հիմնական մասը կանխիկ ելքագրվել է արտերկրում:

Ստորև ներկայացվում է խարդախության արդյունքում փողերի լվացման սխեմայի գծապատկերը.

Հավելված 2. Հաշվետվություն տրամադրող անձինք և ներկայացված հաշվետվությունները

Հաշվետվություն տրամադրող անձի տեսակը	ՖԴԿ-ում հաշվառված քանակը	Ներկայացված հաշվետվությունները	
		ՊՏԵԳ	ԿԳՀ
<u>Ֆինանսական հաստատություններ</u>			
Բանկեր	18	659684	273
Վարկային կազմակերպություններ	41	16101	-
Արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	181	16223	-
Դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող լիցենզավորված անձինք	11	23	12
Ներդրումային ընկերություններ	19	104536	7
Ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչներ	6	64	-
Ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) ընկերություններ	9	-	1
Ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) միջնորդային գործունեություն իրականացնող անձինք	3	-	-
Կորպորատիվ ներդրումային ֆոնդեր	2	-	-
ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված կառավարիչ չունեցող ոչ հրապարակային պայմանագրային ներդրումային ֆոնդեր	78	185	-
Գրավատներ	57	316	-
<u>Ոչ ֆինանսական հաստատություններ</u>			
Ռիելթորական գործունեություն իրականացնող անձինք	25	-	-
Նոտարներ	121	19164	59
Փաստաբաններ	1490	-	-
Իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերեր և իրավաբանական անձինք	19		
Անհատ ձեռնարկատեր հաշվապահներ և հաշվապահական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք	18	-	-
Աուդիտորներ և աուդիտորական կազմակերպություններ	2	-	-
Թանկարժեք մետաղների դիլերներ	5	-	-
Թանկարժեք քարերի դիլերներ	5	-	-
Արվեստի գործերի դիլերներ	-	-	-
Սակարկությունների կազմակերպիչներ	5	-	-
Խաղատների կազմակերպիչներ	5	-	-
Շահումով խաղերի կազմակերպիչներ	1	-	-
Վիճակախաղերի կազմակերպիչներ	3	61	-
Ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպիչներ	4	10013	12
Հավատարմագրային կառավարման և իրավաբանական անձանց գրանցման ծառայություններ մատուցող անձինք	-	-	-
<u>Այլ հաշվեպու անձինք⁶</u>	4	317	2
Ընդամենը	2132	826687	366

⁶ Վարկային բյուրո, Իրավաբանական անձանց գրանցող պետական մարմին (պետական ռեգիստր), Անշարժ գույքի պետական միասնական կադաստր վարող լիազորված մարմին, ՀՀ Կենտրոնական դեպոզիտարիա

Հավելված 3. Ուսուցումներ

Թեմա	Մասնակիցներ
Ֆինանսական հաստատություններ	
2021-2023թթ. ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ և ՋՈՂ ՏՖ ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությունների նախագծերի ներկայացում	Բանկեր, դրամական փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպություններ, ներդրումային ընկերություններ, ԿԲ մի շարք ստորաբաժանումներ, ՖԴԿ
Ֆինանսական հաստատությունների համապատասխանությունը ՓԼ/ԱՖ և ՋՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի, ինչպես նաև թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների միջազգային պահանջներին • ՓԼ/ԱՖ և ՋՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի գլոբալ համակարգ • Ռիսկերի դիտարկում և գնահատում • ՓԼ/ԱՖ և ՋՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի շրջանակներում ռիսկահենք մոտեցման կիրառում • Թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցներ	Բանկեր, ներդրումային ընկերություններ, ապահովագրական ընկերություններ, վարկային կազմակերպություններ, դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպություններ, Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա, ՖԴԿ, ԿԲ մի շարք ստորաբաժանումներ
Ոչ ֆինանսական հաստատություններ	
ՆՈՖԳՏՄ-ների համապատասխանությունը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի, ինչպես նաև թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների միջազգային պահանջներին • ՓԼ/ԱՖ կանխարգելում, ռիսկահենք մոտեցման կանոններ • ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային իրավական համակարգը և ՆՈՖԳՏՄ-ների հաշվետվողականությունը • ՆՈՖԳՏՄ-ների պարտավորությունները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում • Հաճախորդների պատշաճ ուսումնասիրությունը • ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատումը	Իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անձինք, ռիեթթորական գործունեություն իրականացնող անձինք, հաշվապահական գործունեություն իրականացնող անձինք, թանկարժեք քարերի և թանկարժեք մետաղների դիլերներ, ՀՀ Կադաստրի պետական կոմիտե, ՖԴԿ
ՀՀ պետական կառույցներ	
Անաբեկչության ֆինանսավորումը, զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորումը և թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները • Թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների կիրառելիությունը ՀՀ օրենսդրական դաշտի նկատմամբ • Միջազգային պատժամիջոցների շրջանակը • Թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների կապը ՋՈՂ ՏՖ և ԱՖ հետ • Թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների վերահսկողությունը • Իրավասու մարմինների կողմից իրականացվող միջոցառումներ, համապատասխանության մոնիտորինգ	ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն, ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտե, ՖԴԿ, ԿԲ մի շարք ստորաբաժանումներ
ԱՖ ռիսկերը և խոցելի կողմերը, ԱՖ նպատակով ոչ առևտրային կազմակերպությունների ներգրավման հնարավորությունները • Ոչ առևտրային կազմակերպությունների գրավչությունը ԱՖ տեսանկյունից • ՖԱԹԲ-ի սահմանմանը համապատասխանող ոչ առևտրային կազմակերպությունները • Ազգային մակարդակում ոչ առևտրային կազմակերպությունների չարաշահման կանխման ուղղված արդյունավետ միջոցառումներ • Ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից կիրառվող արդյունավետ մոտեցումներ	ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն, ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտե, ՀՀ-ում գործող մի շարք ոչ առևտրային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ՖԴԿ

Հավելված 4. Գործընկերների հետ կնքված համաձայնագրերը

ՖԴԿ-ի և ներպետական իրավասու մարմինների միջև կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրեր

Իրավապահ մարմիններ

- ՀՀ դատախազություն (վերակնքված՝ 28.11.2016թ.)
- ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն (կնքված՝ 24.01.2017թ.)
- ՀՀ ոստիկանություն (վերակնքված՝ 18.11.2016թ.)
- ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտե (վերակնքված՝ 25.09.2017թ.)
- ՀՀ քննչական կոմիտե (կնքված՝ 16.11.2016թ.)
- ՀՀ հակակոռուպցիոն կոմիտե (կնքված՝ 07.03.2022թ.)

Այլ իրավասու մարմիններ

- ՀՀ արդարադատության ակադեմիա (կնքված՝ 12.11.2016թ.)
- ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն (կնքված՝ 19.01.2017թ.)
- ՀՀ ֆինանսների նախարարություն (կնքված՝ 10.10.2017թ.)
- ՀՀ կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (կնքված՝ 18.09.2020թ.)

ՖԴԿ-ի և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրեր

Երկիր	Ամսաթիվ	Երկիր	Ամսաթիվ
Ավստրալիա	26.08.2009թ.	Ղրղզստան	19.02.2014թ.
ԱՄԷ	28.05.2009թ.	Ճապոնիա	29.10.2012թ.
Բելառուս	04.02.2008թ.	Մակեդոնիա	13.07.2011թ.
Բերմուդա	21.10.2009թ.	Միացյալ Թագավորություն	27.09.2012թ.
Թաիլանդ	29.11.2010թ.	Մոլդովա	12.07.2011թ.
Թայվան	12.07.2011թ.	Մոնտենեգրո	12.07.2011թ.
Թուրքմենստան	24.10.2017թ.	Չինաստան	08.06.2011թ.
Իսրայել	03.11.2011թ.	Պանամա	03.07.2013թ.
Իրան	26.05.2010թ.	Ռումինիա	27.05.2009թ.
Լատվիա	28.10.2017թ.	Ռուսաստան	09.06.2015թ.
Լեհաստան	22.09.2009թ.	Սան Մարինո	15.03.2010թ.
Լիխտենշտեյն	04.06.2014թ.	Սաուդյան Արաբիա	12.07.2011թ.
Խորվաթիա	11.07.2012թ.	Սերբիա	12.07.2011թ.
Կանադա	21.12.2009թ.	Վատիկան	14.04.2017թ.
Կիպրոս	11.07.2012թ.	Վրաստան	26.02.2008թ.
Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն	22.05.2009թ.	Տաջիկստան	19.05.2011թ.
Հունաստան	22.02.2021թ.	Ուզբեկստան	04.10.2023թ.
Ղազախստան	11.11.2015թ.	Ուկրաինա	13.03.2008թ.